

zorili zanimivo in prav dobro kajkavsko igro iz začetka 19. stoletja »Diogeneš ili sluga dveh zgubljenih bratov«, ki jo pripisujejo Titu Brezovačkemu, in Nemčičevo komedijo »Kvas bez kruha ili tko će biti veliki sudac«. »Diogeneša«, ki poveljuje tovarištvu ter očetovsko in sinovsko ljubezen, je pripravil dr. Br. Gavella, ki je ravno letošnjo jesen praznoval 25 letnico svojega uspešnega dela v gledališču; »Kvas bez kruha«, ki šiba politično koristolovstvo in druge izrodke neposredno pred l. 1848., pa je postavil na oder K. Mesarić. Ob velikih uspehih, katere zadnje čase doživljajo obnovljena dela preteklih dob (Gunduličeva »Dubravka«, Držičev »Dundo Maroje«, »Diogeneš« itd.), bi bilo prav in koristno, ko bi se resno zamislili v nekatere probleme gledališča, ki se nam ob takih prilikah kar sami porajajo. Tako gledalec instinktivno čuti, da staro gledališče daje neprimerno več svobode njegovi domišljiji, medtem ko sodobno naturalistično gledališče ne pusti nobenega prostora gledalčevim iluzijam. Slučaj je nanese, da sem prvi večer videl Nušičevo »Protekcijo«, drugi večer pa »Diogeneša«. Ko sem primerjal užitek enega in drugega dela, moram reči, da je kljub vsemu simplicizmu »Diogeneš« zmagal nad Nušičem.

Dalje je gledališka uprava obljubila Lucičevo »Robinjo« in Držičevo »Tireno« (obe bosta v Zagrebu prvič uprizorjeni), obnovili pa bodo Freudreichove »Graničarje« in ponovili več že naštudiranih domačih del od Gunduliča do najnovejših.

Za nas Slovence bi bilo zlasti zanimivo, ko bi nam kdo sestavil pregled vseh slovenskih igralcev, ki so zadnjih sto let nastopili na deskah zagrebskega gledališča. Saj vemo, da so v Zagrebu delali in še delajo premnogi slovenski režiserji, igralci in pevci visokih kvalitet (od Borštnika do Nučiča in Vike Podgorske, Križaja, Gostiča, Rusa in Delaka itd.). Prav tako vemo, da je bilo v Zagrebu uprizorjenih tudi

precejšnje število slovenskih dramskih del (Cankar, Finžgar, Golia, Kreft, Novačan itd.). Kljub temu pa ne moremo reči, da bi se zagrebska gledališka uprava posebno trudila, da svoje občinstvo seznani z najboljšimi plodovi slovenske dramatike. Nasprotno, zadnja leta čutimo naravnost neko averzijo do slovenskih del in tako se je zgodilo, da v jubilejnem letu 1939/40 ni na sporedu zagrebskega gledališča niti ene slovenske drame! In vendar imamo tudi Slovenci stvari, ki po svoji umetniški kvaliteti presegajo marsikaj, kar se uprizarja v Velikem in Malem zagrebskem gledališču, in ki bi s svojo problematiko dosegle močan odmev pri hrvatskem občinstvu (naj omenim samo Cajnkarijev »Potopljeni svet«). Zato enako kakor želimo napredka hrvatskemu gledališču, želimo tudi, da bi se poživili in poglobili stiki med slovenskim in hrvatskim gledališčem, kar bo brez dvoma ugodno vplivalo na razvoj slovenske in hrvatske dramske umetnosti. To bi bilo najlepše praznovanje stoletnice hrvatskega gledališča.

Jože Gregorič.

Razstava bolgarske knjige v Ljubljani.

Med največje knjižno-kulturne prireditve zadnjega meseca je spadala Razstava bolgarske knjige, ki jo je v prostorih Narodne galerije priredila Jugosl.-bolgarska liga v Ljubljani. Ni bila sicer tako izbrana in reprezentativna, kakor je bila na pr. češkoslovaška ali italijanska, kajti pogrešali smo nekatere velikih pisateljev (Vlajkov) ter je bilo tudi več »mašil«-knjig, ki so bile pač pri roki, ki pa za razvoj bolgarske knjige ne pomenjajo dosti, toda v celoti smo dobili lep pregled bolgarske knjige v vseh panogah, zlasti pa še v mladinski, s katero se Bolgari resnično postavijo in tudi s posebno ljubeznijo goje. Razstava je postavila trden temelj za duhovne vezi, ki naj spajajo naš narod z narodom bolgarskim.

T. D.